

Nr 2

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående utgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1960/61; given Stockholms slott den 3 januari 1961.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF ADOLF

G. E. Sträng

Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 3 januari 1961.

Närvarande:

Ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden NILSSON, STRÄNG, ANDERSSON, LANGE, LINDHOLM, KLING, SKOGLUND, EDENMAN, NETZÉN, JOHANSSON, AF GEIJERSTAM, HERMANSSON.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Sträng, anför efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter.

De anslag, som efter riksstatsens fastställande hittills äskats för det löpande budgetåret, har sammanförts å tilläggsstat I (rskr. 1960:404) och uppgår till 40 841 000 kronor å driftbudgeten samt 27 000 000 kronor å kapitalbudgeten. Å driftbudgeten har anvisats 641 000 kronor till bidrag till Europeiska frihandelssammanslutningen (EFTA), 7 200 000 kronor till bidrag till Förenta Nationernas fond för Kongo, 29 000 000 kronor till kostnader för svenska FN-styrkor m. m. samt 4 000 000 kronor till täckning av beräknade kostnader för ändrad lönegradsplacering m. m. Av anslagen å kapitalbudgeten avser 4 000 000 kronor engångsupprustning av Karlskrona örlogsvarv och 23 000 000 kronor aktieteckning i ett nybildat bolag i Karlskrona.

Vissa ytterligare anslagsäskanden å tilläggsstat till riksstaten för inneva-

rande budgetår har ansetts erforderliga och bör föreläggas riksdagen vid dess början i en sammanfattande proposition nr 2 avseende utgifter å tilläggsstat II. Skulle anslagsäskanden därutöver å tilläggsstat II under nu löpande budgetår visa sig ofrånkomliga, bör dessa sammanföras i en särskild proposition, som förelägges riksdagen vid en senare tidpunkt.

De anslagsäskanden å tilläggsstat, som nu förelägges riksdagen, har tidigare denna dag anmälts. En sammanställning av de beslut om förslag till riksdagen, som Kungl. Maj:t därvid på hemställan av vederbörande föredragande enligt bilagda utdrag av statsrådsprotokollet (*bil. 1—7*) fattat, torde få bifogas statsrådsprotokollet i detta ärende (*bihang*).

Av sammanställningen framgår, att å tilläggsstat II äskas anslag om sammanlagt 239 500 kronor å driftbudgeten och 2 200 000 kronor å kapitalbudgeten. Av utgifterna å driftbudgeten hänför sig 125 000 kronor till bidrag till Sveriges utsädesförening. Beloppet faller under jordbruksdepartementets huvudtitel. Övriga anslag å tilläggsstat II avseende driftbudgeten hänför sig till socialdepartementets och handelsdepartementets huvudtitlar och uppgår till 30 000 respektive 84 500 kronor. — Äskandet å kapitalbudgeten avser en engångsförstärkning av den under statens utlåningsfonder redovisade fiskerilånefonden.

Chefen för finansdepartementet hemställer härefter, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att godkänna de förslag, om vilka Kungl. Maj:t enligt bilagda utdrag av statsrådsprotokollet för denna dag (*bil. 1—7*) fattat beslut.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdade hemställan förordnar Hans Maj:t Konungen, att proposition av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Bo Jonas Sjölander

Egentliga statsutgifter

Andra huvudtiteln

Utdrag av protokollet över justitiedepartementsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 3 januari 1961.

Närvarande:

Ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden NILSSON, STRÁNG, ANDERSSON, LANGE, LINDHOLM, KLING, SKOGLUND, EDENMAN, NETZÉN, JOHANSSON, AF GELJERSTAM, HERMANSSON.

Chefen för justitiedepartementet, statsrådet Kling, anmäler härefter under justitiedepartementets handläggning hörande ärende angående egentliga statsutgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1960/61 samt anför därvid följande.

C. Domstolarna

[1] **Vattendomstolarna: Avlöningar.** Den i gällande avlöningsstat för vattendomstolarna upptagna anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie personal är fastställd till 1 363 000 kronor.

Under hänvisning till vad jag tidigare denna dag anförte vid anmälan i statsverkspropositionen av förenämnda anslag (bil. 4, p. 26) hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att medgiva, att den i avlöningsstaten för vattendomstolarna upptagna anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie personal må för budgetåret 1960/61 överskridas med högst 80 000 kronor.

Vad föredragande departementschefen sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:

Margit Hirén

Egentliga statsutgifter

Tredje huvudtiteln

Utdrag av protokollet över utrikesdepartementsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 3 januari 1961.

Närvarande:

Ministern för utrikes ärendena UNDEÉN, statsråden NILSSON, STRÄNG, ANDERSSON LANGE, LINDHOLM, KLING, SKOGLUND, EDENMAN, NETZÉN, JOHANSSON, AF GEIJERSTAM, HERMANSSON.

Ministern för utrikes ärendena anmäler härefter under utrikesdepartementets handläggning hörande ärende angående egentliga statsutgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1960/61 samt anför därvid följande.

B. Bidrag till vissa internationella organisationer m. m.

[1] Förenta Nationerna. Till bidrag till Förenta Nationerna under budgetåret 1960/61 har riksdagen anvisat ett förslagsanslag av 4 301 300 kronor. Däri ingår dels Sveriges bidrag till FN:s budget för år 1960 och dels Sveriges bidrag till FN:s vaktstyrka i Främre Orienten, vilket senare bidrag reducerats med 50 % på sätt framgår av till riksdagens statsutskott överlämnad promemoria (SU 1960: 3).

Under innevarande budgetår har anslaget belastats med 2 547 231 kronor, utgörande resterande del av Sveriges bidrag å totalt 3 587 266 kronor till FN:s budget för 1960, samt med 710 888 kronor för andelen i kostnaderna för nämnda vaktstyrka. Den 21 oktober 1960 har Kungl. Maj:t beslutat, att Sverige i likhet med bl. a. Danmark och Norge frivilligt skall avstå från möjligheten till 50 % reduktion av bidraget till vaktstyrkan. Anslaget har därefter påförts ytterligare 725 951 kronor.

Behållningen å anslaget uppgår för närvarande till (4 301 300 — 2 547 231 — 710 888 — 725 951) 317 230 kronor.

I skrivelse den 9 maj 1960 har FN:s generalsekreterare hemställt, att medlemsstaterna — för underlättande av organisationens finansiella administration — ville undersöka möjligheten att erlægga bidragen till budgeten så tidigt som möjligt under FN:s budgetår, vilket sammanfaller med ka-

lenderåret. Från svensk sida har förklarats, att svenska regeringen vore beredd att positivt pröva framställningen. Med hänsyn till angelägenheten av att kunna tillmötesgå generalsekreterarens begäran är avsikten att hela det svenska bidraget till FN för 1961 skall erläggas snarast möjligt under innevarande kalenderår. Storleken av bidraget kan dock ännu inte med säkerhet bestämmas. En preliminär beräkning på grundval av nu kända förhållanden ger emellertid vid handen ett medelsbehov av omkring 4 350 000 kronor.

För att finansiera de utomordentligt höga kostnader som uppstått främst till följd av utsändandet av en militär vaktstyrka till Congo, har FN:s generalförsamling beslutat om en tilläggsbudget för 1960, vilket för Sveriges del innebär ett ytterligare medlemsbidrag å omkring 3 690 000 kronor, varav 3 500 000 kronor till ett särskilt anslag för FN:s Congo-styrka. Från vissa länder, främst Amerikas Förenta Stater och Storbritannien, har ansevärd frivilliga bidrag lämnats till täckande av FN:s kostnader för den militära Congo-insatsen. Enligt FN:s beslut skall dock dessa bidrag i första hand användas för att möjliggöra en reduktion av bidragen från länder med minsta betalningsförmåga och till överstigande del för att förstärka FN:s rörelsefond.

Med anledning av vad sålunda anförts beräknas förevarande anslag till Förenta Nationerna för budgetåret 1960/61 under tredje huvudtiteln komma att utöver anvisat belopp belastas med (— 317 230 + 4 350 000 + 3 690 000) 7 722 770 kronor eller i runt tal 7 725 000 kronor. Med hänsyn till merbelastningens storlek får jag hemställa, att densamma måtte av Kungl. Maj:t för riksdagen

anmälas.

Vad ministern för utrikes ärendena sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:

Pierre Bothén

Egentliga statsutgifter

Femte huvudtiteln

Utdrag av protokollet över socialärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 3 januari 1961.

Närvarande:

Ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden NILSSON, STRÄNG, ANDERSSON, LANGE, LINDHOLM, KLING, SKOGLUND, EDENMAN, NETZÉN, JOHANSSON, AF GEIJERSTAM, HERMANSSON.

Chefen för socialdepartementet, statsrådet Nilsson, anmäler härefter under socialdepartementets handläggning hörande ärende angående egentliga statsutgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1960/61 samt anför därvid följande.

E. Arbetsmarknadsstyrelsen med dithörande verksamhet

[1] 12. Arbetskliniken i Stockholm. Under denna rubrik har för innevarande budgetår anvisats ett reservationsanslag av 285 000 kronor.

Styrelsen för statens arbetsklinik i Stockholm har (skr. 2/9 och 16/11 1960) inkommit med framställningar om anslag å tilläggsstat dels för uppförande och utrustning av en monteringsbar verkstadsbarack dels ock för täckande av vissa andra utgifter under innevarande budgetår.

Klinikstyrelsen har bl. a. anmält, att disponibla medel för innevarande budgetår inte täcker utgifterna för löpande driftkostnader. Utgifterna beräknas till sammanlagt ca 335 000 kronor. För bestridande av dessa utgifter disponerar styrelsen sammanlagt 306 526 kronor, varav 10 306 kronor utgöres av en för forskningsändamål avsedd donation. Styrelsen beräknar sålunda det ytterligare medelsbehovet till 30 000 kronor. Dessa beräkningar grundar sig på en nettoredovisning av behovet med bortseende från inkomster och utgifter för patientarbeten samt sådana kostnader för höjda löner, som kommer att bestridas från förslagsanslaget till Täckning av beräknade merkostnader för löner och pensioner m. m.

Departementschefen

Vid behandlingen av anslaget till arbetskliniken för innevarande budgetår (V ht 1960 s. 147) hänvisade jag till att möjligheterna till en ökning av

verksamheten var små då det inte visat sig möjligt att lösa lokalfrågan för kliniken. Med hänsyn härtill samt till den reservation som beräknades komma att finnas på anslaget vid utgången av budgetåret 1959/60 upptogs anslaget med oförändrat belopp. Verksamheten vid kliniken har emellertid redan under förra budgetåret kunnat bedrivas intensivare än vad som förutsågs vid anslagsberäkningen och reservationen å anslaget hade därför vid budgetårsskiftet gått ned avsevärt. De medel som står till förfogande för innevarande budgetår torde inte förslå för att uppehålla verksamheten i oförändrad omfattning. Det är av vikt att någon inskränkning av verksamheten ej behöver företas. Ytterligare medel bör därför tillföras kliniken. Då kostnaderna för densamma bestrides från reservationsanslag bör detta ske genom att erforderligt belopp anvisas på tilläggsstat. Jag förordar, att 30 000 kronor anvisas.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Arbetskliniken i Stockholm* på tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1960/61 anvisa ett reservationsanslag av 30 000 kronor.

Vad föredragande departementschefen sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:

Bengt Lundin

Egentliga statsutgifter

Nionde huvudtiteln

Utdrag av protokollet över jordbruksärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 3 januari 1961.

Närvarande:

Ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden NILSSON, STRÄNG, ANDERSSON, LANGE, LINDHOLM, KLING, SKOGLUND, EDENMAN, NETZÉN, JOHANSSON, AF GEIJERSTAM, HERMANSSON.

Chefen för jordbruksdepartementet, statsrådet Netzén, anmäler härefter under jordbruksdepartementets handläggning hörande ärenden angående egentliga statsutgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1960/61 samt anför därvid följande.

F. Undervisningsanstalter för jordbruk och lantmannanäringar

[1] Lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök: Omkostnader

Såsom rörelsekapital för Ultuna egendom anvisades av 1907 års riksdag ett belopp av 30 000 kronor.

Å kapitalbudgeten för budgetåret 1958/59 (Bil. 30, jordbruksdepartementet, s. 34) anvisade 1958 års riksdag ett investeringsanslag av 60 000 kronor som ytterligare rörelsekapital för Ultuna egendom. Genom beslut den 20 februari 1959 har Kungl. Maj:t fastställt plan för återbetalning av sistnämnda belopp. Enligt denna plan skulle återbetalning ske genom amortering den 15 juli årligen med ett efter egendomens driftöverskott för vederbörande räkenskapsår anpassat belopp på så sätt att hela beloppet återbetalats den 15 juli 1968.

Styrelsen för lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök (skr. 20/1 1960) hemställer, att ett belopp av 53 000 kronor måtte ställas till förfogande för att täcka under budgetåret 1958/59 uppkommet driftunderskott vid egendomen. Högskolestyrelsen anför följande.

Underskottet torde huvudsakligast kunna tillskrivas det dåliga skördereultatet, varigenom inkomsterna av försålda produkter blivit väsentligt mindre än beräknade. Trots strävan att minska utgifterna, bl. a. genom en väsentlig nedskärning av posten avlöningar, har ett underskott inte kunnat undvikas. Enligt styrelsens mening kan man inte räkna med att det skall vara möjligt för egendomen att under de kommande åren på föreskrivet

sätt återbetala 60 000 kr., samtidigt med att ett tillfredsställande rörelsekapital bibehålles till egendomens förfogande.

Y t t r a n d e n. *Statskontoret* anför, att inom statskontoret tillgängliga uppgifter utvisar, att rörelsen vid egendomen under tioårsperioden 1948/49—1957/58 lämnat ett överskott på sammanlagt 51 760 kronor 32 öre, vilka medel inlevererats till ämbetsverket och tagits till uppbörd å inkomsttiteln III. Diverse inkomster: 5. Övriga diverse inkomster. Enligt vad statskontoret under hand inhämtat utgjorde det disponibla rörelsekapitalet den 19 januari 1960 i runt tal 19 000 kronor. Någon återbetalning av rörelsekapitalet har enligt uppgift hitintills inte skett. Med hänsyn till att styrelsen dels har att återbetala rörelsekapitalet å 60 000 kronor, dels skall till statskontoret inleverera eventuellt återstående driftsöverskott torde för att täcka det uppkomna driftsunderskottet inte återstå annat än att för ändamålet anvisa ett anslag å högst 53 000 kronor på driftbudgeten.

Riksräkenskapsverket förordar, att ett särskilt anslag anvisas på tilläggsstat till riksstaten för budgetåret 1960/61 för täckande av förevarande underskott. Riksräkenskapsverket erinrar om att egendomsförvaltningen — bortsett från föreskriven amortering av det under fonden för förlag anvisade ytterligare rörelsekapitalet för egendomen — har att årligen inleverera sitt överskott till statsverket. Med hänsyn härtill bör uppkommande underskott täckas genom medelsanvisning från riksstaten.

Fullmäktige i riksgäldskontoret tillstyrker, att egendomen genom anvisning på driftbudgeten av ett särskilt anslag på 53 000 kronor beredes täckning för ifrågavarande driftsunderskott för verksamhetsåret 1958/59, som i huvudsak får tillskrivas det till följd av ogynnsamma väderleksförhållanden dåliga skörderesultatet.

Departementschefen

I likhet med remissmyndigheterna anser jag, att medel bör ställas till förfogande för täckande av ifrågavarande driftsunderskott vid Ultuna egendom till ett belopp av 53 000 kronor.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att medgiva,

att av det för budgetåret 1960/61 anvisade förslagsanslaget Lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök: Omkostnader må till täckande av driftunderskott vid Ultuna egendom tagas i anspråk ett belopp av högst 53 000 kronor.

[2] **Bidrag till vissa lantbruksundervisningsanstalter: Driftkostnader.** Å riksstaten för innevarande budgetår är under denna anslagsrubrik uppfört ett förslagsanslag av 2 516 600 kronor.

Skogs- och lantbruksakademien (skr. 25/8 1960) hemställer i egenskap av huvudman för den statsunderstödda trädgårdsskolan å Experimentalfältet, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att för verksamheten vid skolan

å tilläggsstat för innevarande budgetår, såsom särskilt driftkostnadsbidrag för budgetåret 1960/61 upptaga ett belopp å 67 000 kronor. Akademien erinrar om att ifrågavarande särskilda driftkostnadsbidrag under budgetåret 1953/54—1955/56 utgått med 45 000 kronor per år, under budgetåret 1956/57 med 51 000 kronor samt under budgetåren 1957/58—1959/60 med 57 000 kronor årligen.

Akademien anför vidare i huvudsak följande.

I sin framställning om medel för ändamålet under budgetåret 1959/60 hemställde akademien om höjning av det särskilda driftkostnadsbidraget från 57 000 kr. till 65 000 kr. eller med 8 000 kr. Någon höjning av anslaget beviljades emellertid inte.

Av det till lantbruksstyrelsen ingivna förslaget till inkomst- och utgiftsstat för trädgårdsskolan läsåret 1960/61 framgår enligt akademien, att den föregående år begärda anslagsökningen å 8 000 kr. inte skulle vara tillräcklig för täckande av de för skolverksamheten beräknade kostnaderna för läsåret 1960/61 utan att en ytterligare höjning av bidraget erfordras, nämligen till 10 000 kr. Det ökade behovet sammanhänger dels med viss minskning av det ordinarie driftkostnadsbidraget samt av hyresinkomsterna som följd av något minskat elevantal, dels med vissa ofrånkomliga utgiftsstegringar.

Akademien har tidigare, bl. a. i samband med ställningstaganden till frågan angående sitt huvudmannaskap för skolan, framhållit, att akademien, i den mån statsbidragen enligt gällande bestämmelser ej räcker till att bestrida de med skolverksamheten förenade kostnaderna, inte hade annan möjlighet att täcka på så sätt inträffande brist än genom möjligen uppkommande överskott å den merkantila trädgårdsdriften. För den brist i skolans stat för läsåret 1960/61, som skulle uppkomma, därest driftkostnadsbidraget icke uppräknas, torde emellertid inte kunna påräknas täckning genom inkomster från trädgården.

Styrelsen för Norrlands trädgårdsskola i Söråker (skr. 8/8 1960) hemställer, att Kungl. Maj:t måtte bevilja skolan ett särskilt driftkostnadsbidrag av 35 000 kronor för läsåret 1960/61. Styrelsen anför, att den på grund av ökade kostnader för skolans drift sett sig nödsakad att under de senaste åren begära högre anslag av allmänna medel. Styrelsen åberopar vidare till stöd för framställningen ett vid denna fogad statförslag för läsåret 1960/61.

Lantbruksstyrelsen har i utlåtande över framställningarna lämnat följande redogörelse för gällande bidragsbestämmelser på området.

Enligt bestämmelserna i kungörelsen 1951: 664 om statsbidrag till lantbruksundervisningsanstalter m. m., jämförda med 51 § stadgan 1951: 665 för statsunderstödda trädgårdsskolor och fruktodlingsskolor utgår sedan den 1 november 1953 statsbidrag till täckande av trädgårdsskolornas driftkostnader med dels ett grundbidrag av 12 900 kr. för skola och läsår, dels ock ett tilläggsbidrag av 1 kr. 40 öre om dagen för varje elev, som deltagar i skolornas undervisning; dock att statsbidrag till driftkostnader icke må utgå med högre belopp än som svarar mot tre fjärdedelar av skolans av lantbruksstyrelsen godkända driftkostnader, sedan avdrag gjorts för influtna hyror av elevbostäder. I konsekvens härmed stadgas uttryckligen såsom villkor för nyss angivna statsbidrag till trädgårdsskolornas driftkostnader, att ett belopp, motsvarande minst en tredjedel av statsbidraget till driftkostnaderna (del s. k. ortsbidraget) skall tillskjutas från annat håll. Ortsbidragen utgår

också vid flertalet lantbruksundervisningsanstalter med större belopp än stadgat minimum.

Vad angår de aktuella anslagsframställningarna anför lantbruksstyrelsen, att de båda trädgårdsskolorna i avbidan på ställningstagandet till trädgårdsskoleutredningens betänkande enligt styrelsens mening bör såsom hittills få fortsätta sin verksamhet under läsåret 1960/61. Då skolorna emellertid inte kan bedriva sin verksamhet i nuvarande omfattning utan extra driftkostnadsbidrag förordar styrelsen, att de jämväl för nästa läsår kommer i åtnjutande av sådana bidrag. Styrelsen tillstyrker de av skolornas huvudmän äskade beloppen, 67 000 kronor resp. 35 000 kronor.

Departementschefen

I likhet med lantbruksstyrelsen anser jag, att särskilda driftkostnadsbidrag, i avbidan på ställningstagandet till trädgårdsskoleutredningens betänkande, bör utgå till skogs- och lantbruksakademiens trädgårdsskola å Experimentalfältet samt Norrlands trädgårdsskola i Söråker även för läsåret 1960/61. Däremot är jag inte beredd tillstyrka någon höjning av de särskilda bidragen. Dessa bör sålunda för sistnämnda läsår utgå med oförändrade belopp av 57 000 respektive 30 000 kronor. Jag föreslår, att liksom tidigare riksdagens medgivande inhämtas till att beloppen får bestridas ur det förslagsanslag, som för nu löpande budgetår anvisats till bidrag till driftkostnader för vissa lantbruksundervisningsanstalter.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att medgiva,

att av det för budgetåret 1960/61 anvisade förslagsanslaget Bidrag till vissa lantbruksundervisningsanstalter: Driftkostnader må till ytterligare bidrag åt i det föregående angivna trädgårdsskolor för sagda budgetår tagas i anspråk ett belopp av sammanlagt högst 87 000 kronor.

G. Övrig forsknings- och försöksverksamhet på jordbrukets område

[3] Statens forskningsanstalt för lantmannabyggnader: Omkostnader. Å riksstaten för innevarande budgetår är under denna anslagsrubrik uppfört ett förslagsanslag av 111 900 kronor.

Styrelsen för statens forskningsanstalt för lantmannabyggnader (skr. 16/3 1960) hemställer att få disponera en rörlig kredit i riksgäldskontoret intill ett belopp av 150 000 kronor.

Styrelsen anför, att anstalten med den i statsverkspropositionen 1960 föreslagna ordningen för disponerandet av de överskottsmedel från jordbruksdriften som beräknats för det löpande budgetåret icke inom rimlig tid kan mera väsentligt nedbringa jordbrukets nuvarande skulder. I detta läge

har styrelsen ansett det nödvändigt, att underställa Kungl. Maj:ts prövning frågan om att tilldela anstalten ytterligare rörelsemedel. Enligt styrelsens beräkningar skulle ett belopp av 150 000 kronor vara tillfyllest för att möjliggöra för anstalten att betala de kortfristiga leverantörskulder som belastar jordbruket. Härefter har anstaltsstyrelsen (skr. 17/9 1960) förnyat ifrågasvarande yrkande samt, därest denna framställning icke skulle kunna beviljas, i stället hemställt om anslag å tilläggsstat för ifrågasvarande ändamål.

Y t t r a n d e n. *Statskontoret* har anfört, att man icke torde kunna räkna med att överskottsmedel kan stå till förfogande för likvidering av ifrågasvarande leverantörskulder. Vad gäller sättet för anvisande av medel för betalning av leverantörskulderna bör enligt statskontorets mening icke ifrågakomma att lämna anstalten ytterligare rörelsekapital utan bör för ändamålet anvisas medel under anslaget å driftbudgeten.

Riksräkenskapsverket framhåller, att forskningsanstaltens behov av ytterligare medel icke bör tillgodoses genom att anstalten erhåller en förstärkning av sina rörelsemedel såsom lån. I stället är det här fråga om att täcka ett driftunderskott, vilket bör ske genom anvisande av ett anslag å driftbudgeten.

Fullmäktige i riksgäldskontoret finner, att det ytterligare tillskott av likvida medel, som anstalten kan behöva, bör tillföras denna genom ett särskilt anslag på driftbudgeten.

Fullmäktige i riksbanken har anmält, att fullmäktige icke ansett sig böra taga ställning till frågan huruvida nya rörelsemedel bör ställas till anstaltens förfogande. Skulle så befinnas påkallat kan emellertid den av styrelsen för anstalten föreslagna formen rörlig kredit icke tillstyrkas.

Departementschefen

På sätt de hörda remissinstanserna föreslagit vill jag förordna, att 150 000 kronor från forskningsanstaltens omkostnadsanslag ställes till förfogande för att täcka uppkommen förlust vid anstaltens, på försöksverksamhet delvis inriktade jordbruksdrift. I förevarande sammanhang vill jag understryka angelägenheten av att anstaltsstyrelsen vidtager sådana åtgärder att förluster på jordbruksdriften i fortsättningen undvikas. Det torde böra erinras om, att jag erhållit Kungl. Maj:ts bemyndigande att tillkalla särskilda sakkunniga för en utredning rörande forskningsanstaltens och jordbruks-tekniska institutets verksamhet, organisation och ekonomi. Redan nu vill jag emellertid föreslå, att revisionen av räkenskaperna för forskningsanstaltens jordbruksdrift fr. o. m. budgetåret 1961/62, liksom hittills skett beträffande anstalten i övrigt, verkställas av riksrevisionsverket.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att medgiva,

att av det för budgetåret 1960/61 anvisade förslagsanslaget Statens forskningsanstalt för lantmannabyggnader: Om-

kostnader må till täckande av viss förlust vid anstaltens jordbruksdrift tagas i anspråk ett belopp av 150 000 kronor.

[4] 6. **Bidrag till Sveriges utsädesförening.** Å riksstaten för budgetåret 1960/61 är under förevarande anslagsrubrik uppfört ett anslag av 1 625 000 kronor.

Sveriges utsädesförening (skr. 28/7 1960) hemställer, att å tilläggsstat anvisas ett belopp om avrundat 124 900 kronor för att täcka kostnaderna under tiden 1 april 1960—30 juni 1961 för ökade timlöner, arbetsgivarbidrag och arbetsgivaravgift för föreningens kollektivavtalsanställda arbetare.

Föreningen framhåller, att den vid uppgörande i juli 1958 och juli 1959 av de budgetförslag, som låg till grund för utsädesföreningens anslagsäskanden för budgetåren 1959/60 och 1960/61, räknade med oförändrade timlöner under anslagsperioderna i fråga. Enligt kollektivavtal den 11 maj 1960, avseende tiden 1 april 1960—31 december 1961, höjdes emellertid timlönerna med i medeltal 56 öre för år 1960 och ytterligare 34 öre för år 1961. De kostnadsökningar, som härigenom åsamkas föreningen, har för budgetåren 1959/60 och 1960/61 beräknats till 20 572 resp. 98 929 kronor. Vid kostnadsberäkningen har ej medtagits de verksamhetsgrenar, som bekostas av andra medel än statsmedel. Ej heller ingår i utgiftsstegringen lönekostnaderna för personal, som sysselsättes med egentligt jordbruksarbete eller med arbete, bekostat genom speciella anslag.

Genom de höjda timlönerna vidkännes utsädesföreningen jämväl ökade kostnader för arbetsgivarbidrag till den allmänna sjukförsäkringen och för arbetsgivaravgift till den allmänna tilläggspensionen. Dessa kostnadsökningar utgör för ifrågavarande budgetår 1 363 resp. 4 079 kronor.

Enär den för budgetåren 1959/60 och 1960/61 beräknade kostnadsramen inte lämnar utrymme för någon utgiftsstegring genom lönehöjning och föreningen ej heller vågar räkna med någon ökning av sina inkomster utöver de vid uppgörandet av statförslagen beräknade beloppen, anhåller föreningen om tilläggsanslag för täckande av den genom löneförhöjningen åsamkade utgiftsökningen.

Styrelsen för lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök tillstyrker föreningens framställning.

Departementschefen

Sveriges utsädesförening bör i enlighet med sin hemställan få den kostnadsökning, som föreningen åsamkats på grund av senaste kollektivavtalet för föreningens timavlönade arbetare, täckt genom en höjning av statsbidraget. Nämnade kostnadsstegring har av föreningen beräknats till i runt tal 125 000 kronor, varav ca 21 500 kronor hänför sig till budgetåret 1959/60 och 103 500 kronor till budgetåret 1960/61. Mot föreningens utgiftsberäkningar har jag ej något att erinra. Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till Sveriges utsädesförening* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1960/61 anvisa ett anslag av 125 000 kronor.

Vad föredragande departementschefen sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:

Ulla B. Silén

Egentliga statsutgifter

Tionde huvudtiteln

Utdrag av protokollet över handelsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 3 januari 1961.

Närvarande:

Ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden NILSSON, STRÄNG, ANDERSSON, LANGE, LINDHOLM, KLING, SKOGLUND, EDENMAN, NETZÉN, JOHANSSON, AF GEIJERSTAM, HERMANSSON.

Chefen för handelsdepartementet, statsrådet Lange, anmäler härefter under handelsdepartementets handläggning hörande ärende angående egentliga statsutgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1960/61 samt anför därvid följande.

C. Bergsbruk, industri, hantverk, teknisk forskning m. m.

[1] 5. Sveriges geologiska undersökning: Malmletning. Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 1 516 000 kronor.

Sveriges geologiska undersökning (skr. 17/11 1960) hemställer, att för nämnda budgetår anvisas ytterligare 84 500 kronor till malmletning och anför till stöd härför i huvudsak följande.

Enligt kollektivavtal mellan geologiska undersökningen och svenska gruvindustriarbetareförbundet den 15 april 1960, avseende tiden fr. o. m. den 1 februari 1960, ökar lönekostnaderna under malmletningsanslaget, för tiden den 1 februari—den 30 juni 1960 med ca 19 100 kronor och för tiden den 1 juli 1960—den 30 juni 1961 med omkring 43 900 kronor. Ytterligare kostnader för den kollektivavtalsanställda personalen fr. o. m. den 1 februari 1961 till budgetårets slut kan uppkomma. Storleken därav blir beroende av förhandlingar. De höjda tjänstemannalönerna innebär för malmletningsverksamheten ökade kostnader under innevarande budgetår med 21 500 kronor. Därest geologiska undersökningen inte genom särskild medelsanvisning får täckning för nämnda belopp, nödgas undersökningen omplanera verksamheten för återstoden av innevarande budgetår, därvid även permitteringar av välutbildat yrkesfolk kan ifrågakomma.

Departementschefen

Med hänsyn till vikten av att malmletningsverksamheten under innevarande budgetår får bedrivas i planerad omfattning, bör geologiska undersökningen erhålla täckning för den ökning av lönekontot under anslaget, som blivit en följd av de år 1960 på löneområdet träffade nya kollektiv- och tjänstemannaavtalen. Geologiska undersökningens beräkningar av merkostnaderna föranleder ingen erinran från min sida. Anslag för ändamålet bör uppföras på tilläggsstat för innevarande budgetår.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Sveriges geologiska undersökning: Malmletning* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1960/61 anvisa ett reservationsanslag av 84 500 kronor.

Vad föredragande departementschefen sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:

L.-E. Larsson

Kapitalinvesteringar

Socialdepartementet

Utdrag av protokollet över socialärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 3 januari 1961.

Närvarande:

Ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden NILSSON, STRÄNG, ANDERSSON, LANGE, LINDHOLM, KLING, SKOGLUND, EDENMAN, NETZÉN, JOHANSSON, AF GEIJERSTAM, HERMANSSON.

Chefen för socialdepartementet, statsrådet Nilsson, anmäler härefter under socialdepartementets handläggning hörande ärende angående kapitalinvesteringar å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1960/61 samt anför därvid följande.

V. Statens utlåningsfonder

[1] 1. **Lånefonden för bostadsbyggande.** Riksdagen har medgivit, att preliminära beslut om lån under budgetåret 1960/61 må meddelas intill ett belopp av 865 000 000 kronor.

Bostadsstyrelsen har föreslagit, att ramen för den preliminära långivningen ökas med 105 000 000 kronor till 970 000 000 kronor. Beträffande styrelsens motivering för förslaget torde jag få hänvisa till den redogörelse härför, som jag lämnat vid anmälan tidigare denna dag av fråga om anslag till lånefonden för bostadsbyggande för budgetåret 1961/62.

Departementschefen

Den av riksdagen fastställda ramen för preliminär långivning under budgetåret 1960/61 grundas på ett minimiprogram för bostadsproduktionen, omfattande 63 000 lägenheter, av vilka 59 000 förutsatts bli föremål för statlig belåning.

Lånemedel har hittills under budgetåret disponerats för påbörjande av nya byggnadsföretag i sådan omfattning, att ett tillägg till medelsramen erfordras, om en hög och jämn sysselsättning skall kunna upprätthållas på byggnadsarbetsmarknaden. Det synes därför motiverat, att bostadsbyggnadsprogrammet nu utvidgas till att omfatta 70 000 lägenheter, vilket innebär

att den höga nivå som uppnåtts för de senaste årens bostadsproduktion bibehålles.

En dylik utvidgning av byggnadsprogrammet förutsätter, att medelsrammen för innevarande budgetår ökas med 105 000 000 kronor från 865 000 000 till 970 000 000 kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att medgiva, att under budgetåret 1960/61 preliminära beslut om lån, som skall utgå från lånefonden för bostadsbyggande, må meddelas intill ett belopp av 970 000 000 kronor.

Vad föredragande departementschefen sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:

Bengt Lundin

Kapitalinvesteringar

Jordbruksdepartementet

Utdrag av protokollet över jordbruksärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 3 januari 1961.

Närvarande:

Ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden NILSSON, STRÄNG, ANDERSSON, LANGE, LINDHOLM, KLING, SKOGLUND, EDENMAN, NETZÉN, JOHANSSON, AF GEIJERSTAM, HERMANSSON.

Chefen för jordbruksdepartementet, statsrådet Netzén, anmäler härefter under jordbruksdepartementets handläggning hörande ärende angående kapitalinvesteringar å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1960/61 samt anför därvid följande.

V. Statens utlåningsfonder

[1] 10. **Fiskerilånefonden.** Fonden för fiskerinäringens befrämjande (fiskerilånefonden) inrättades enligt beslut av 1891 års riksdag. Nu gällande bestämmelser för lån ur fonden återfinnes i kungörelsen 1932: 112, ändrad genom kungörelserna 1948: 313, 1949: 160 och 1953: 240.

Från fonden utlämnas genom förmedling av hushållningssällskap eller landsting låneunderstöd för anskaffande av fiskebåtar, motorer eller annan maskinell utrustning för sådana båtar, fiskredskap samt för forsling av fisk avsedda fordon, smärre båtar eller andra smärre transportmedel, vidare för anläggning av smärre inrättningar för tillgodogörande eller förädling av fiskets produkter samt för utförande av fiskodling. Med avseende å innehållet av ett utav Kungl. Maj:t den 29 juli 1957 meddelat beslut möter icke hinder att med anlitande av lån ur fiskerilånefonden anskaffa gummi-flottar såsom livräddningsanordning till fiskebåtar.

Enligt beslut av 1949 års riksdag fick av Kungl. Maj:t årligen disponeras ett belopp av 2 000 000 kr. såsom lån från ifrågavarande fond, vilket belopp av 1955 års riksdag såvitt gällde budgetåret 1954/55 höjdes till 3 000 000 kr. För budgetåret 1955/56 bestämdes ursprungligen ett belopp av 2 600 000 kr., varefter detta höjdes till 4 000 000 kr. För budgetåret 1956/57 fastställdes den årliga lånevolymer ur fonden ursprungligen till 2 600 000 kr., vilket belopp sedermera höjdes till 3 800 000 kr. För budgetåret 1957/58 fixerades ursprungligen en låneram av 3 000 000 kr., vilket belopp riksdagen enligt

beslut vid 1958 års A-riksdag höjde till 3 800 000 kr. För budgetåren 1958/59, 1959/60 och 1960/61 har den årliga lånevolymen ur fonden fastställts till sistnämnda belopp, 3 800 000 kr. Vidare har, efter förslag i propositionen 1959: 125, till fiskerilån i arbetslöshetsbekämpande syfte, å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1958/59 anvisats ett investeringsanslag av 5 000 000 kr. För denna långivning gäller med hänsyn till dess syfte särskilda bestämmelser i fråga om låneförmedlingen och lånevillkoren samt bokföringen, dock att inflytande avbetalningar å dessa särskilda lån tills vidare skall tillgodoföras fiskerilånefonden och således ingå i fonden.

Sveriges fiskares riksförbund (skr. 27/9 1960) anhåller, att ytterligare medel måtte tillföras fiskerilånefonden genom tilläggsanslag för att möjliggöra en ökad utlåning från fonden under innevarande budgetår. Till stöd för sin anhållan anför riksförbundet följande.

Vid årets förbundsstämma med Sveriges fiskares riksförbund, den 2 och 3 september, behandlades den aktuella och synnerligen prekära situationen beträffande fiskarnas möjligheter att för sina nyanskaffningar av behövliga fartyg erhålla lån ur fiskerilånefonden. Det upplystes om att låneförmedlarna i år tillstyrkt låneansökningar till ett sammanlagt belopp av 15 080 800 kr., medan nu tillgängligt kapital i fonden uppgick till endast 3,8 miljoner kr.

Frågan diskuterades ingående och man reagerade allmänt emot detta oproportionerliga förhållande. Enbart för västkustens vidkommande uppgick det av landstingets förvaltningsutskott tillstyrkta lånebeloppet till nära 9,5 miljoner kr. och i särskild skrivelse från nämnda utskott hade framhållits, att en medelsfördelning med två å tre miljoner kr. i likhet med föregående år kunde, med föreliggande behov, icke vara acceptabel.

Ökningen i fråga om låneansökningar torde sammanhånga med att lönsamheten vid fiske med mindre fartyg minskats under senare år och att fiskarna givetvis strävar efter att anskaffa större fartyg för att därigenom erhålla bättre ersättning för sina insatser. Den nuvarande mindre goda fisketillgången i Skagerack och Kattegatt tvingar fiskarna att söka sig till längre bort liggande fiskevatten och härför erfordras både större fartyg och starkare motorer. Utvecklingen måste alltså ses mot bakgrunden av rådande förhållanden på fiskets område.

För att de svenska fiskarna skall kunna hålla sitt yrke såsom förut på en hög nivå och kunna hävda sig i den internationella konkurrensen erfordras helt naturligt goda hjälpmedel. Lika naturligt är också, att fiskarna i vårt land erhåller samma stöd från statsmakternas sida som kollegerna i övriga västeuropeiska länder.

Under diskussionen framhölls också det missförhållande, som rådde därigenom att olika lånemöjligheter bereds fiskarna olika år. Anskaffningskostnaden för ett modernt fiskefartyg har ökat och belöper sig till omkring 500 000 kr. Det kan därför anses föreligga en viss orättvisa om vissa fiskare något år kan erhålla 80 000 å 100 000 kr. såsom lån, medan andra fiskare under andra år kan erhålla endast 30 000 å 35 000 kr. såsom fiskerilån. Det underströks vidare, att det allmänna hittills icke förorsakats några direkta förluster genom denna låneförmedling och att en ökning av kapitalet i fonden var synnerligen motiverad.

Y t t r a n d e n. *Fiskeristyrelsen* redovisar i sitt yttrande följande sammanställning av utvecklingen av anspråken på fonden under senare budgetår.

Budgetår	Av låneförmedlare sökta lånebelopp kr.	Total låne- ram kr.
1955/56	5 511 350	4 000 000
1956/57	6 302 675	3 800 000
1957/58	8 795 930	3 800 000
1958/59	10 801 950	3 800 000
1959/60	10 921 000	3 800 000
1960/61	15 080 800	3 800 000

Vad angår innevarande års låneförmedling framhåller fiskeristyrelsen, att den måst reducera låneförmedlarnas anspråk så långt som till ca 18 procent av önskade belopp, vilka sistnämnda framkommit efter en på många håll mycket noggrann och restriktiv prövning av de individuella ansökningarna.

Fiskeristyrelsen anser i likhet med Sveriges fiskares riksförbund, att fiskerilånefonden redan under innevarande budgetår måste vidgas beträffande låneramen samt tillföras härav föranlett ytterligare kapitaltillskott genom tilläggsstatsanvisning av investeringsanslag.

Statskontoret framhåller, att spörsmålet om en ökning av den för lån ur fiskerilånefonden för budgetåret 1959/60 fastställda utlåningsramen var föremål för statsmakternas prövning vid 1960 års riksdags vårsession. Statskontoret påpekar, att oaktat låneanspråken då angavs överstiga 10 miljoner kronor, ansåg sig statsmakterna inte kunna godtaga en höjning av låneramen, vilket skulle påkalla förstärkning av lånefonden utöver eljest erforderliga 950 000 kronor. Vid sådant förhållande torde den nu gjorda framställningen i vad den avser begäran om tilläggsanslag för innevarande budgetår enligt statskontorets mening inte böra föranleda någon Kungl. Maj:ts åtgärd.

Departementschefen

Såsom framgår av den föregående framställningen föreligger betydande anspråk på lån ur fiskerilånefonden. Anspråken har stigit särskilt kraftigt under de senaste åren, samtidigt som ramen för lån ur fiskerilånefonden varit oförändrad. I anledning av vad jordbruksutskottet utan erinran från riksdagens sida anfört i sitt utlåtande 1960: 8 beträffande fiskerilånen har Kungl. Maj:t den 1 april 1960 uppdragit åt fiskeristyrelsen att utreda frågan om att införa ett system med statlig kreditgaranti för anskaffning av fiskefartyg m. m. Resultatet av nämnda utredning torde enligt vad jag inhämtat från fiskeristyrelsen inte kunna föreligga i så god tid att förslag i ämnet efter remissbehandling kan föreläggas 1961 års riksdag. Med hänsyn till de starkt ökade låneanspråken anser jag mig därför böra föreslå en engångsförstärkning i form av en utvidgning av låneramen för fiskerilån under innevarande budgetår från 3 800 000 kronor till 6 000 000 kronor. Vid sist-

nämnda lånevolym erfordras ett kapitaltillskott av 2 200 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Fiskerilånefonden* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1960/61 anvisa ett investeringsanslag av 2 200 000 kronor.

Vad föredragande departementschefen sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:

Ulla B. Silén

Bihang**Förteckning**

över av Kungl. Maj:t hos riksdagen äskade anslag å tilläggsstat II
till riksstaten för budgetåret 1960/61

Driftbudgeten**A. Egentliga statsutgifter****V. Socialdepartementet**

E: 12 Arbetskliniken i Stockholm, *reservationsanslag* 80 000

IX. Jordbruksdepartementet

G: 6 Bidrag till Sveriges utsädesförening 125 000

X. Handelsdepartementet

C: 5 Sveriges geologiska undersökning: Malmletning, *reservationsanslag* 84 500

Säger för driftbudgeten 239 500

Kapitalbudgeten**Kapitalinvestering****V. Statens utlåningsfonder****Jordbruksdepartementet:**

10 Fiskerilånefonden 2 200 000

Säger för kapitalbudgeten 2 200 000